

Interjú **Vörös Ferenc** gépészmérnökkel, a Fővárosi Csatornázási Művek nyugalmazott vezérigazgatójával, akinek idén adományozták a víziközmű szolgáltatás legmagasabb kitüntetését, a **Reitter Ferenc-díjat**.

Vörös Ferenc 1956 óta egy munkahelyen – különböző beosztásokban - szolgálja Budapestet.

Kedves Vezérigazgató Úr!

Mint régi jó ismerősöd, tisztelőd - engedélyeddel tegeződve - kérdezlek kitüntetésed alkalmából életpályádról.

- **Mikor és hogyan kezdted a főváros szolgálatát?**

A sors iróniája, hogy vidéki gyerekként édesanyámat faggattam - amikor erről mesélt nekem -, hogy micsoda helytelen és gusztustalan dolog, hogy Budapesten a csatornából a szennyvíz a Dunába folyik és az ivóvizet is onnan veszik, ráadásul még meg is isszák. Akkor nem gondoltam, hogy egész életemet ezzel a témával foglalkozva fogom leélni és ezen időszakra esik Budapest teljes körű szennyvíztisztításának megvalósulása.

A technikum elvégzése után barátommal - aki később a Fővárosi Kéményseprő és Tüzeléstechnikai Vállalat igazgatója lett- mindenképpen egy helyre szerettünk volna menni dolgozni. A Fővárosi Csatornázási Művek volt, amelyik két főt fogadott, ráadásul – valószínű, hogy a neve miatt - ide nem jelentkezett senki. Így kerültünk 1956-ban a Fővárosi Csatornázási Művekhez. Felkészültünk mindenre, csak arra nem hogy **fantasztikus, gyönyörű helyre kerültünk, a Ferencvárosi szivattyútelepre**. Ez a telep, mind a mai napig versenyképes a Margitsziget tisztaságával, rendezettségével, zöld területeivel. Mérheterlen kedvességgel fogadtak bennünket a kollégák és főnökök. Gépkezelőként kezdtük, mert a gépész beosztáshoz el kellett végeznünk több tanfolyamot. Két hét múlva már a Kandó Kálmán technikumban találtuk magunkat villamos gépkezelői tanfolyamon. Ezt követte a telepkezelői, a robbanómotor-kezelői, kazánfűtői, víz-csatorna üzemvezetői tanfolyam. Kaptunk ketten a telepen egy önálló szobát telefonnal, központi fűtéssel, teljesen ingyen - egy háromszobás összkomfortos lakásban. Ez volt akkor a munkásszálló. Természetesen volt ennek ellentételezése is, mert a szivattyú és automata telepek folyamatos üzeme miatt állandóan - éjjel nappal, szombat vasárnap is - rendelkezésre kellett állni. **Forradalom alatt, volt úgy, hogy 48 órát is dolgoztunk pihenő nélkül.**

1957 márciusában már gépész voltam az albertfalvai szivattyútelepen. Ezt követte kelenföldi szivattyútelep és szinte hónapról- hónapra nagyobb feladatokkal bíztak meg.

Elvégeztem munka mellett a Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Szakát. Időközben csoportvezető, majd osztályvezető-helyettes, utána főosztályvezető lettem, majd minden lépcsőfokot végigjárva. 1975-ben váratlanul lettem igazgató, mert engem főmérnöknek jelöltek, a főmérnököt pedig igazgatónak. Ebben az időben a közműveket nagy tekintélyű rutinos igazgatók vezették akik közül én többre felnéztem /Hajdu György: Vízművek, Stadinger István: Gázművek, dr. Hajdú György: FŐKEFE, és a többiek/. Én koromnál és előéletemnél fogva teljesen újoncnak számítottam. Tanácsot kértem Rymorz Pál közmű főigazgatótól, hogy miként kell egy vállalatot jól vezetni, ugyanis ebben az időben a FCsM beruházási dolgai – enyhén szólva - nem a legjobban mentek. A Fővárosi Vízművek ugyanekkor pedig, csodálatos fejlesztéseket hajtott végre. Tíz év alatt megszüntették Budapesten a krónikus vízhiányt, csögyárat, medencéket, kutakat, székházat építettek. **Én a főigazgató tanácsára megkerestem a sikeres igazgatókat – szellemi alamizsnát kérve - és igen hasznos baráti jó tanácsokat kaptam.** A részletek taglalása nélkül a legfontosabb tanács az volt, hogy sokat kell dolgozni, minimális hibával.

- **A hetvenes-nyolcvanas években a Hajdu György igazgató vezette Fővárosi Vízműveknél jó volt fiatalnak lenni. Örömmel dolgoztunk, még társadalmi munkában is. Sok-sok kirándulás, sportprogram, buli segítette, hogy hétközben nagy dolgok szülessenek. Máig tartó barátságok, szerelmek, házasságok szövődtek akkor.**

Milyen volt a FCsM-nél igazgatóságod idején a fiatalok helyzete?

Nagyon jó volt a Csatornázási Műveknél is akkor fiatalnak lenni. Sok sportlehetőség között választhattunk, többek között a vitorlás és- evezős szakosztályban sportolhattunk. A kirándulásokhoz saját autóbust használhattunk. Igen jó volt a kapcsolatunk a többi fővárosi közmű (Vízművek, Gázművek, Távfűtő Művek, stb.) fiatalságával.

- **Egy nyáron egy időben nyaraltunk családotul Füreden az apartmanházban. Nekem feltűnt, hogy Te esténként kollégáiddal, fizikai dolgozókkal énekelve, mulatozva töltötted a szabadságod egy részét. Nem volt zavaró ez a közvetlen kapcsolat akkor, amikor, mint felelős vezetőnek esetleg fel kellett lépni valamelyükkel szemben?**

Mint említettem vidéki gyerek vagyok. Igen szorgalmas, becsületes vidéki emberek között nőtem föl. Minden iskolai szünetben nehéz fizikai munkával segítettem családom anyagi helyzetét. Az FCsM.-nél is tíz évet töltöttem fizikai munkakörben. Hozzám a fizikai dolgozók mindig is nagyon közel álltak. Munkatársaimat beosztástól függetlenül, mindig a végzett munkájuk és magatartásuk alapján ítélt meg. Alapelvem volt, hogy önérzetében és emberi mivoltában soha senkit meg ne sértsek. Ezért nekem soha, senkivel, a számlálóra különböző fokain állva, se fölfelé, se lefelé problémám nem volt. **A tiszteletet mindenkor mindenkinek megadtam és úgy érzem, hogy meg is kaptam és kapom ma is.** Sokszor kellett foglalkoznom nehéz emberi, egzisztenciális, családi problémákkal, melyeket a lehetőség szerint igyekeztem megoldani.

- **Miként irányítottad a nagyvállalatot felügyelőbizottság, igazgatóság és hasonlók nélkül?**

Az 1970-es években is a Főváros volt az FCsM. fő tulajdonosa. Ilyen szempontból az állami vállalatokra vonatkozó törvények voltak a mérvadók. Az ágazati irányítást az Országos Vízügyi Hivatal látta el. **A jelenlegi irányítási rendszerhez képest bizonyos tekintetben nagyobb volt a vállalat szabadságfoka:** pld. vállalati tervek jóváhagyása, változtatása, fővárosi pénzeszközökből megvalósuló beruházások bonyolítása, saját fejlesztési pénzeszközök feletti döntés értékhatár nélkül stb. Bizonyos dolgokban viszont nagyon kötött volt a pálya: üzemi demokrácia érvényesítése, személyi ügyek hatásköri listája, fegyelmi ügyek. A jelenlegivel nem tudom összehasonlítani, mert a mostani irányítási rendszert nem gyakoroltam.

- **Mire vagy különösen büszke az elmúlt évtizedekből?**

Nem egyszerű dolog összefoglalni több évtized eredményeit egy ekkora cég életében. Csak a legfontosabbakról pár mondat. 1970 táján igen nagy beruházási lehetőségek nyíltak meg Budapest csatornázásának történetében. Elindultak a nagy lakótelepek építésével kapcsolatos alapközművesítések, szivattyútelepek építése, rekonstrukciója. Megkezdődött a főváros csatornázásának és szennyvíztisztításának nevezett program végrehajtása. Észak-pesti szennyvíztisztító telep épült, a Dél-pesti tisztítótelepet bővíteni kellett. Nagy sikere volt az önerős csatornaépítésnek az FCsM anyagi támogatásával. Új szociális létesítmények épültek. 20 év alatt több mint 1000 km új csatornát fektettünk és több mint 200 km-t felújítottunk. Ezeket kivétel nélkül, mind saját bonyolításban nagyszerű szakembergárdával végeztük. Amire a legbüszkébb vagyok: a műszaki és egyéb vezető és irányító szakember gárda mind saját nevelésű felsőfokú végzettségű munkatársaim közül került ki. Tíz éven keresztül működött az ú. n. "mérnökóvoda". **Az igazgatói szintű vezetők - négy fő ma is - közülük került ki.** Nagy figyelmet fordítottunk a szociális és jóléti intézmények működtetésére, üdülők vásárlására, sportlétesítmények fejlesztésére, működtetésére. Saját közertet, büfét létesítettünk. Talán egyik legsikeresebb dolog a lakásépítés szervezése és támogatása volt. **Vállalati szervezésben több mint 200 lakás épült, és összesen 1050 fő kapott lakásépítési támogatást 25 év alatt.** Számtalan óvodát, általános és középiskolát patronáltunk. Saját nyári gyerektábort működtettünk közösen a többi közművel. Közel tíz sportszakosztály működött sikeresen a vállalatnál. Nagy eredménynek tartom a Csepel-szigeten már 100 éve csatornahulladék lerakóként üzemeltetett telep felszámolását is.

- **Hogyan látod az FCsM utolsó évtizedét, jövőjét, fejlődését?**

Nyugdíjazásom időpontja közel egybeesik az FCsM privatizációjával. A privatizáció a vállalat életében nem okozott semminemű megrázkódtatást, mert az irányítók, ugyanazzal a középvezető garnitúrával dolgoztak tovább, mint amit megörököltek.

Ami azóta történt változás, azt igazán nevezhetjük forradalminak, ugyanis olyan fejlesztések történtek, melyekről évtizedek - de van amiről száz éve - álmodoztunk elődeinkkel együtt.

A fontosabbak ezek közül:

- 2015-re megvalósul Budapest teljes körű csatornázása;
- Megépült a Csepeli Központi Szennyvíztisztító-telep;
- Elkészült a Budai – Fogyújtó-csatorna, és a Duna alatti nyomócsövek;
- Új szennyvíz-szivattyútelep épült Ferencvárosban és Kelenföldön;
- Csapadékvíz szivattyútelep épült Ferencvárosban 25 m³/mp kapacitással;
- Kiepült a harmadik fokozatú tisztítás az Észak-pesti és Dél-pesti telepeken;
- A biogáz hasznosításával a két nagy tisztítótelep villamos energiából 60-70%-ban önellátóvá vált;
- Megoldódott a nagyszelvényű főgyújtó csatornák hatékony gépi tisztítása;
- Korszerű komposztáló telep épült Csomádon;
- A jóléti és szociális ellátás tovább javult.

A Csatornázási Művek jelenét és jövőjét igen optimistán ítélem meg. A vállalat gazdálkodása kiegyensúlyozott volt, minden műszaki és gazdasági – vele szemben támasztott kötelezettségének - eleget tett. **Az FCsM. Zrt. vezetése jó szakemberek kezében van és stabil.**

Vezérigazgató úr! Gratulálunk megérdemelt kitüntetésedhez. Köszönjük a beszélgetést és kívánjuk, hogy egészséged, még sokáig megtartsa vidámságodat, tenni akarásodat, jövőbe vetett optimizmusodat!

/Kiss Miklós/